

második kamarában kisebbségben levő reakciós pártok kívánsága is teljesül, mert az *iskolatorvény* megváltoztatását bizonyára elfogadják, miután a szociáldemokrata frakció teljes határozottsággal amellett foglalt állást, hogy az *egyházi iskolák* az igazság elve alapján ugyanolyan pénzügyi támogatásban részesüljenek, mint a nyilvános iskolák. A szülőknek azt a jogát, hogy gyermekeiket az ő fölfogásuknak megfelelő iskolákban küldjék, a szociáldemokrácia mint a lelkiismeret-szabadság barátja és védelmezője, köteles elismerni. Az a kétségtelen tény, hogy az egyházi iskolák az oktatás szempontjából rosszabbak a nyilvános községi iskoláknál, nem lehet ok arra, hogy az állami támogatást velük szemben tovább is megtagadják.

Azok a föltételek, amelyeket a groningeri pártgyűlés (1902) a pénzügyi egyenlőség biztosítékául követelt, nem lehettek irányadók a párt elvi állásfoglalására, hanem csak a speciális törvény tárgyalásánál érvényesülhetnek, amely ezt az anyagot részletesen szabályozza. Az általános vitában, amelyben az iskola kérdése a választójoggal összekapcsolódott, az az érdekes jelenet játszódott le, hogy a szabadelvűek és a demokraták képviselték a groningeri határozatot, míg a szociáldemokrata frakció legerősebben támogatta a kormány javaslatát, amely az egyháziak kívánságának felel meg.

A pártban nagyon megoszlanak a vélemények a franciák magatartásáról, mely a párttanács többségére hivatkozhatik. Azt mondják, hogy ha az 1902. évi határozattól el akarták térni, pártgyűlést kellett volna összehívni az alkotmányreform tárgyalása előtt.

A szociáldemokrata nők is nagyon föl vannak háborodva, mert a frakció a jobbpártiak első ellenző fölszólalása után nyomban lemondott a női választójogról. Nyílt titok — Troelstra a párttanács ülésén nyíltan elismerte —, hogy az iskolakérdést nem lehetett a választójog reformjára való tekintet nélkül kezelni, mert az egyházi magániskolák egyenjogosításához való hozzájárulása nélkül a választójogi reform nem ment volna keresztül, legalább is nem az első kamarában és az 1912. évi választásokon hirdetett programból az egész törvényhozási ciklusban semmit sem lehetett volna megvalósítani.

Mindenesetre nagyon figyelemre méltó a holland szociáldemokrata párt többségének ez az alkalmazkodó politikája, amikor Hollandiában is szemére hányják a sokkal nehezebb viszonyok között álló német többségi pártnak, hogy nyomoruságos kormánypárttá súlydott.

Budapest közélémezése: tej, krumpli és cukor.

A tizes bizottság ülése.

A főváros ugynevezett népelelmező bizottsága csütörtökön délután ülést tartott, amelyre a polgármester báró Kürthy Lajost, a Közélémezési Hivatal elnökét is meghívta. Az ülés elején a polgármester üdvözölte Kürthyt és kérte, hogy támogassa a bizottságot nehéz munkájában és a fontosabb ügyek tárgyalásánál a jövőben is vegyen részt az üléseken. Kürthy kijelentette, hogy maga is nagyon fontosnak tartja, hogy együtt működjen a főváros hatóságaival és a népelelmező bizottsággal.

Ezután megkezdték a tanácskozásokat. Legelsőbben Berezel Jenő tanácsos bejelentette, hogy

kevés és sáros a burgonya.

A naponkénti burgonyafölhozatal még mindig nem haladja meg a 18 vagonat és ez még a napi szükségletet sem fűdözi. A városgazdasági hivatal megkereste a Közélémezési Hivatal elnökét a burgonyafölhozatal emelése végett és ez el is rendelte, hogy a burgonya-

közvetítő hivatal 1000 vagon burgonyát bo-
csásson a főváros rendelkezésére. A Közélé-
mezési Hivatal egyszersmind kijelölte a vidé-
keket, ahonnan ez a mennyiség a fővárosba
szállítandó és úgy rendelkezett, hogy szükség
esetén közérő igénybevételével rakardó a bur-
gonya a vasuti kocsikba. Ez a szállítás meg-
indult és így talán rövidesen javul a helyzet.
A bizottság foglalkozott azzal a panasszal is,
hogy a forgalomba kerülő burgonya *nagyon*
sáros. A közönség méltán panaszkodik emiatt,
mert jelentékeny károk érik. Minthogy a fő-
város is a burgonyaközvetítő iroda útján
szerzi be az árusításra kerülő készleteket, a
felelősség az utóbbit terheli. A burgonyaköz-
vetítő hivatal olyan burgonyát utalt át a fő-
városnak, amely *a keményítőgyárak fölöslegéből*
maradt meg. Ez a burgonya olyan sáros
és válogatatlan, hogy a közönség panaszja tel-
jesen érthető. Az ügyosztály rendelkezésének
megfelelően az utóbbi napokban tizkilős cso-
magokban mérték a városi bódék a burgonyát,
a régi, 24 filléres áron. Most intézkedett a ta-
nács, hogy *a sáros burgonyát különként 20 fil-
lérért árusítsák ki*, hogy a közönség ne káro-
sodjék. A tanács intézkedett továbbá, hogy
megfelelő termelőkötől olyan burgonyát kapjon
a közönség, amely minőségben is meg fog fe-
lelni az igényeknek. Intézkedés történt arra
is, hogy a burgonyát vásárló közönség *ácsor-
gása megszűnjék*. Az árusítóhelyek számát
huszonnyolcra ötvennyolcra emelték és min-
den bódében az eddigi *egy asszony helyett*
kettő árusít. Az árusítás most már *reggel 6*
órától este 6 óráig, sőt *szombaton este 8 óráig*
tart, úgy hogy burgonyáért senkinek sem kell
ácsorognia.

A tejihiány

megszüntetésére tett újabb intézkedéseket Fol-
kusházy Lajos tanácsos ismertette. A tejföhl-
hozatal folytonos csökkenésére való tekintettel
szükségesnek találta a tanács, hogy a kormány-
hoz fölterjesztést intézzen a fővárosnak a tej-
termelés növelése érdekében beadott régebbi
javaslatai sürgős elintézése végett. *A tej árát*
országosan kell szabályozni, mert ma valóság-
os versengés van a városok között, ami a tej-
nek az árát mesterségesen drágítja és a *fővá-
rost is a tej árának folytonos emelésére kény-
szeríti*. A vaj- és sajt készítés országos szabá-
lyozására és korlátozására vonatkozó fölter-
jesztést ugyancsak meg kell sürgetni, mert ma
a drága áron értékesíthető vaj és sajt készí-
téséhez tetemes tejmennyiségeket vonnak el, ami
a gyermekeknek, betegeknek és agoknak a
tejjel való ellátását rendkívül megnehezíti. Ez-
után

a cukor

kérdését ismertette a tanácsos. A cukorjegy
bevezetése már nem halasztható tovább, más-
képen nem lehet igazságosan szétosztani a
készleteket.

Kürthy erre kijelentette, hogy a főváros már
a legközelebbi napokban életbeléptetheti a cu-
korjegy-rendszert.

A bizottság a jelentéseket tudomásul vette
és ezzel az ülés véget ért.

A szénhiány.

A fővárosi közönség körében mind hangosabb
az az aggodalom, hogy a *szénhiány* miatt a
gázgyár is kénytelen lesz üzemét megszüntetni.
Dr. Ripka Ferenc gázgyári vezérigazgató a
következőket mondotta erre vonatkozólag:

A fővárosi gázművek szénrel való ellátása
nagy mértékben aggasztó. A nyári hónapokon
át sikerült néhány heti szénkészletet gyűjte-
nünk s azt remélhettük, hogy gázüzemünket
a következő télen is fönnakadás nélkül fogjuk
lebonyolítani. Üzemünknek naponta átlag 1000
tonna gázszenre van szüksége. A szén szállítás
a nyári hónapokon át a legbiztosabb módon
történt, de szeptember eleje óta teljesen meg-
rekedt. Szeptember 15-től november 15-ig a felét
sem kaptuk meg annak a szénmennyiségnek,
amelyet meg kellett volna kapnunk, úgy hogy
ezideig közel 15.000 tonna szénét voltunk kény-
telenek készleteinkből fölhasználni. Mindent
megtettünk, hogy elhárítsuk a főváros közön-
ségét fenyegető veszedelmet, de eljárásainknak,
sajnos, mindezeideig nincsen eredménye. A kö-
zönség, amely nincsen megfelelőképpen fűtő-
szénrel ellátva, sokkal nagyobb mértékben
kénytelen a gázfűtést igénybe venni, mint más-

kor. Ugy állunk tehát, hogy a gázfogyasztás, ellenére a közvilágítás nagymérvű redukálásának, *folyton emelkedik*, míg szénkészletünk *ijesztő módon csökken!* Ennek elmaradhatatlan következménye üzemünk fönnakadása lesz, ha csak az illetékes tényezők sürgősen nem gondoskodnak a gázgyárak megfelelő szénellátásáról.

A fővárosi közönségnek koksszal való ellátása a fuvarozási nehézségek ellenére ki-elégítő módon történik. Legutóbb azt tapasztaltuk, hogy a szomszédos községek lakói oly mérvben özönlik el telepeinket olesó kokszért, hogy a fővárosi lakosok kiszorulnak onnan. Erre való tekintettel ezt az olesó kokszot csak lakásbejelentőlap alapján adjuk ki s így biztosítottuk azt, hogy ez a koksz elsősorban a főváros arra szorult lakóinak jusson.

*

Itt írjuk meg hogy *a betegek részére való tejigazolványok* további kiadása dolgában a közlelmezési ügyosztály a következőket közli: December 1-től kezdve a régi orvosi tanusítványminták többé nem használhatók. Helyükben *új orvosi tanusítványminta lép*, amely *minden gyógyszertárban és minden lisztbizottnál ingyen kapható*. Ezt az orvosi bizonyítványt a kezelőorvossal (betegpénztári tagoknak a pénztári orvos, szegény betegeknek ingyen a kerületi orvos) tölti ki. Olyan orvosi tanusítvány, amely nincsen mindenkép szabatosan kitöltve, *nem érvényes*. A kitöltött orvosi tanusítvánnyal a kerületi tisztí orvoshoz kell elmenni (a kerületi előljáróságához a tisztí orvos hivatalos órája alatt). Az orvosi tanusítvány alapján a tisztí orvos a tanusítvány e célra szolgáló rovatában engedélyezi a tejigazolvány kiadását. A házból kijáró betegeknek mindenesetre *személyesen* kell a tisztí orvosnál jelentkezni. Ilyen betegek csak kétségtefenül indokolt esetben kaphatnak tejigazolványt. Az engedélyezett tejigazolványra a tisztí orvos által aláírt orvosi tanusítványt az illetékes lisztbizottsághoz kell elvinni, amely a tejigazolványt kiszolgáltatja és az orvosi tanusítványt visszatartja. Aki betegség címén tejigazolványt kér, az ezzel aláveti magát az orvosi vizsgálatnak és hatósági ellenőrzésnek.